

ISSN 1818-9172

**ПЕДАГОГІКА, ПСИХОЛОГІЯ
ТА
МЕДИКО-БІОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ
ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ І СПОРТУ**

№ 8, 2007

Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХІІІ), 2007. - №8. - 170 с.

(Укр., рос., польс., англ. мов.)

У збірку вміщено статті, що висвітлюють нові технології фізичного виховання молоді і підготовки спортсменів.

Збірник розрахований на вчителів і викладачів фізичного виховання, тренерів, спортсменів, докторантів, аспірантів.

Видається за рішенням Вченої ради Харківської державної академії дизайну і мистецтв (протокол № 5 від 26.01.2007 р.).

Збірник входить до переліку наукових видань, в яких можуть публікуватися основні результати дисертаційних робіт:

«**Фізичне виховання і спорт**» - постанова ВАК України від 09.06.1999р. №1-05/7. - Бюл. ВАК України, 1999. - №4. - С. 59;

«**Педагогічні науки**» - додаток до постанови президії ВАК України від 11.04.2001р. №5-05/4. - Бюл. ВАК України, 2001. - №3. - С. 6;

Окремі статті зараховуються як фахові з **біологічних наук** за поданням спеціалізованої ради - постанова президії ВАК України від 11.10.2000р. №2-03/8. - Бюл. ВАК України, 2000. - №6. - С. 7.

Видання зареєстровано ISSN International Centre (Париж, Франція):

ISSN 1818-9172 (Print);

ISSN 1818-9210 (Online) - URL: <http://www.nbuv.gov.ua/articles/khhpi/>

Редакційна колегія:

Бізін В.П., д.пед.н., проф.; Бойченко С.Д., д.пед.н., проф.; Дмитриев С.В., д.пед.н., проф.; Друзь В.А., д.біол.н., проф.; Єрмаков С.С., д.пед.н., проф., (гол.ред.); Камаєв О.І., д.пед.н., проф.; Клименко А.І., д.біол.н., проф.; Лапутін А.М., д.біол.н., проф.; Ложкін Г.В., д.психол.н., проф.; Романенко В.О., д.біол.н., проф.; Ткачук В.Г., д.біол.н., проф.

Почесна редакційна колегія:

Веріч Г.Є., д.мед.н., проф.; Дмитренко Т.О., д.пед.н., проф.; Золотухіна С.Т., д.пед.н., проф.; Корягін В.М., д.пед.н., проф.; Максименко Г.М., д.пед.н., проф.; Носко М.О., д.пед.н., проф.; Сак Н.М., д.мед.н., проф.

ного ритму необхідна мобілізація психічних процесів у дітей. Треба орієнтуватись на точне розумове відтворення основних характеристик рухових дій, а також на концентрацію уваги на послідовність та з'ясування зв'язок елементів руху(4,7). З метою розвитку здібності до відчуття ритму застосовують загально розвиваючі вправи під рахунок, з оплесками, з елементами танцю, під музику, вправи у русі та під час бігу на рахунок, з оплесками, вправи з ритмічної гімнастики (3).

З метою стимуляції більш високого прояву здібності до координованості рухів використовують ряд методичних прийомів: незвичайні вихідні положення, дзеркальне виконання вправ, зміна швидкості та темпу виконання рухів, зміна просторових меж виконання вправ, зміну способів виконання вправ, поєднання відомого та невідомого в одній вправі. Тому для її розвитку застосовують різноманітні загально розвиваючі вправи з предметами та без них, різноманітні рухливі ігри, вправи під час ходьби та бігу з різними координаційними ускладненнями (4,7,8).

Для розвитку здібності до довільного розслаблення м'язів застосовують різноманітні спеціальні вправи, які вимагають будь-якого розслаблення м'язів, чергування напруження та розслаблення, регулювання напруженості м'язів (4,7), вправи в яких напруження одних м'язів супроводжується максимальним розслабленням інших, вправи, де треба підтримувати рухи по інерції розслаблених частин тіла за рахунок рухів інших частин (3). Для підвищення ефективності вправ застосовують відповідні методичні прийоми: формування установки від напруження до розслаблення, максимальне різноманіття методики виконання вправ – виконання роботи в широкому діапазоні інтенсивності, застосування різної тривалості, виконання вправ з акцентом на розслаблення м'язів, махові вправи рук та ніг; ненапружені ротаційні рухи руками; вільне, розслаблене падіння рук, ніг, переключення уваги, зорового контролю та власних дій на розслаблення (4,7).

Висновки.

1. При розробці методики розвитку координаційних здібностей у дітей 4-5 років з вадами зору необхідно орієнтуватись на первинний дефект та на попередження й подолання виникнення вторинних відхилень у розвитку, враховуючи наступні фактори: особливості діагнозу та гостроти зору, полегшений режим зорового навантаження, вмiле чергування фізичного навантаження та відпочинку, спеціальні вправи для очей протягом заняття, загальний стан здоров'я дитини, стан опорно-рухового апарату та його порушення, наявність попереднього рухового досвіду, стан нервової системи.

2. Спеціальні навчальні завдання треба підбирати для цілеспрямованого розвитку кожної координаційної здібності та ефективного впливу на дію різних аналізаторів: рухового, зорового, дотикового, слухового, які сприяють розвитку та визначають рівень координаційних здібностей.

3. При розробці методики має бути враховано один з найголовніших методичних прийомів: про найбільш оптимальне сполучення розвитку координаційних здібностей та фізичних якостей.

4. Враховуючи, що у дітей з вадами зору вироблення рухових дій відбувається повільніше у порівнянні з дітьми з нормальним зором, методика розвитку координаційних здібностей має бути більш тривалою.

Апробація методики розвитку координаційних здібностей у дітей 4-5 років з вадами зору у спеціалізованих дошкільних навчальних закладах на заняттях з фізичного виховання присвячені наші подальші дослідження.

Література.

1. Вільчковський Е.С., Курак О.І. Теорія і методика фізичного виховання дітей дошкільного віку: Навчальний посібник. – Суми, 2004. – 428 с.
2. Воловик Н.І. Дослідження координаційних здібностей у дітей 4-5 років з порушення зору//Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту: наукова монографія за редакцією проф. Єрмакова С.С. - Харків: ХДАДМ (ХХПІ), 2007. - №4. - С. 28-31.
3. Лях В.И.Кординационные способности школьников.- Минск, 1989.- 160с.
4. Платонов В.И., Булатова М.М. Координация спортсмена и методика ее совершенствования. – К.: КГИФК, 1992. – 54 с.
5. Ростомашвили Л.И. Физические упражнения для детей с нарушением зрения (методические рекомендации для учителей, воспитателей, родителей). – Санкт-Петербург, 2001. – 65 с.
6. Сековец Л.С.Коррекционно-педагогическая работа по физическому воспитанию детей дошкольного возраста с нарушением зрения. – Нижний Новгород, 2001. -- 168 с.
7. Сулейманов И.И. Основы воспитания координационных способностей: Лекции. – Омськ, 1986. – 22 с.
8. Теория и организация адаптивной физической культуры: учебник. Т. 2: Содержание и методика адаптивной физической культуры и характеристика ее основных видов/ Под общей ред. проф. С.П. Эвсеева. – М.: Советский спорт, 2005. – 448 с.
9. Юхименко М.А. Фізична культура як засіб формування просторової орієнтації дітей з порушенням зору // Вісник ЧПДУ імені Т.Г. Шівченка. Випуск 44. Серія: педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт: Збірник. – Чернігів, 2007. - № 44. – С. 447-449
10. Educating the Delayed Preschool Child/ Joan F. Goodman. – New York: The Guilford Press, 1992 - 306 p.

Надійшла до редакції 26.06.2007р.

ВИКОРИСТАННЯ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК УМОВА ПРОФЕСІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ

Воровка М.І.

Мелітопольський державний
педагогічний університет

Анотація. Розглянуто особливості ігрових педагогічних технологій. Досліджено вплив ділових ігор на підвищення інтересу до педагогічної діяльності та професійне становлення майбутніх учителів. Використання ділових ігор у процесі навчання сприяє формуванню позитивного ставлення до професії вчителя, активізації навчально-професійних інтересів, зростанню зацікавленості студентів майбутньою професійною діяльністю. Доцільно впровадити у навчальний процес викладання спецкурсу "Ділові педагогічні ігри в курсі педагогіки."

Ключові слова: педагогічний, технологія, ігровий, ділова.

Аннотация. Воровка М.И. Использование игровых технологий как условие профессионального становления будущих учителей. Рассмотрено особенности игровых педагогических технологий. Исследовано воздействие деловых игр на повышение интереса к педагогической деятельности и профессиональное становление будущих учителей. Использование деловых игр в процессе обучения оказывает содействие формированию положительного отношения к профессии учителя, активизации учебно-профессиональных интересов, росту заинтересованности студентов будущей профессиональной деятельностью. Целесообразно внедрить в учебный процесс преподавания спецкурса "Деловые педагогические игры в курсе педагогики."

Ключевые слова: педагогический, технология, игровой, деловая.

Annotation. Vorovka M.I. The usage of game technologies as a condition of professionalism of the future teachers. The specialties of the game pedagogical technologies are looked through in the article. The influence of business games to the rising of the interest to the pedagogical activity and professional standing of the future teachers are investigated as well. It is considered features of game pedagogical technologies. Influence of business games on increase of interest to pedagogical activity and professional becoming of the future teachers is investigated. Use of business games during training assists formation of the positive attitude to a trade of the teacher, activation educational professional interests, to growth of interest of students by the future professional work. It is expedient to introduce in educational process of teaching of a special course " Business pedagogical games in a rate of pedagogics. "

Key words: pedagogical, technology, game, business.

Вступ.

У сучасній педагогічній лексичі вкорінилося поняття педагогічної технології. Проблема вивчення та впровадження у навчальний процес педагогічних технологій зокрема та ігрових безпосередньо, стала предметом дослідження філософів, психологів, педагогів. Теоретико-методологічні засади цих питань сформульовано у працях С.Вітвицької [2], Т. Долбенко [3], Е.Левановой [4], І.Підласого [6], П.Підкасистого і Ж.Хайдарова [7], Г.Селевко [8] та ін.

Проаналізувавши тлумачення й використання педагогічних технологій, Г.Селевко зробив висновок, що "педагогічна технологія функціонує як наука, що досліджує найбільш раціональні шляхи навчання, як система способів, принципів, як реальний процесу навчання" [8, 15].

На думку І.П.Підласого: "Педагогічна технологія – це вся сукупність знань, дій, спрямованих на досягнення мети розвитку, виховання і навчання". Тобто він уважає, що технологію можна визначити як усе, що міститься (відбувається) між завданням і результатом. Враховуючи вищезазначене ми можемо стверджувати, що ділова гра є технологією [6, 16].

На нашу думку, ігрова педагогічна технологія – це послідовність дій педагога за зразком, розробка, підготовка гри, залучення учнів до ігрової діяльності, здійснення самої гри, підведення

підсумків та результатів ігрової діяльності.

Це визначення відповідає загальному розумінню технології як упорядкованої й задачно-структурованої сукупності дій, операцій і процедур, що забезпечують конкретно-вимірюваний результат у умовах, що постійно змінюються [4, 201].

Робота виконана за планом НДР Мелітопольського державного педагогічного університету.

Формулювання цілей роботи.

Мета дослідження - дослідити вплив ділових ігор, як педагогічної технології, на підвищення інтересу до педагогічної діяльності та професійне становлення майбутніх учителів.

Результати досліджень.

Ставлення вчителів, у тому числі і майбутніх, до ігрових технологій зокрема та ділових ігор безпосередньо, досить різне: одні вважають, що їх треба використовувати досить активно, інші надають перевагу класичним технологіям навчального процесу.

Ми провели опитування серед студентів природничо-географічного та хіміко-біологічного факультетів Мелітопольського державного педагогічного університету про доцільність використання різних методів навчання під час проведення та вивчення курсу педагогіки. Якщо до впровадження нами ігрових технологій у навчальний процес перевага надавалася лекціям, вправам тощо, то в кінці – діловим іграм та дискусіям (таблиця 1).

Таблиця 1

Методи навчання, яким студенти надають перевагу

Методи	Початок експерименту	Кінець експерименту
Бесіда	6	3
Дискусія	4	2
Лекція	1	5
Ділова гра	5	1
Робота з книгою	3	4
Вправи	2	6

У визначенні чинника, від якого залежить ставлення до предмета, переважають методи викладання (54%), за ними йдуть інтерес до предмета (38%), особистість викладача (30%), зміст предмета (29%). Розташування чинників у такому порядку дає змогу передбачити, що, змінюючи методи навчання, можна підвищити інтерес до предмета [5, 112-116].

За дослідженнями І.Куліш близько 40% студентів стверджують, що ігри зовсім не використовуються на заняттях, такий же відсоток стверджує, що ігри використовуються дуже рідко. Майже 15% студентів повідомляють, що ігри лише інколи застосовуються, та близько 5% вважають, що вони використовуються часто.

Ділові ігри частіше використовуються на заняттях зі спеціальних дисциплін (так вважають близько 40% студентів), нечасто – з психолого-педагогічних дисциплін (близько 30%), рідко – з гума-

вітарних дисциплін (близько 10%) та дуже рідко - із суспільних дисциплін [5, 112-116].

Ми провели дослідження стану тривожності й рівня сформованості негативних емоцій тих студентів під час занять з якими використовувалися ділові ігри. Нами було опитано 110 студентів за методикою "Діагностика емоційного ставлення до навчання" [1, 272-276]. За цією ж методикою визначався рівень сформованості у студентів пізнавальної активності. Результати дослідження наведено у таблицях 2 та 3.

Для вивчення зв'язку між пізнавальним інтересом, із одного боку, тривожністю і негативними емоціями, з іншого, ми використали формулу (1) рангової кореляції Спірмена [9, 75-76]:

$$P = 1 - \frac{6 \sum d^2 i}{n^2 (n-1)} \quad (1),$$

де P – ранговий коефіцієнт кореляції Спірмена;

$d_i = y_i^1 - y_i^2$ - різниця і-тих рангів змінної

Y1 та Y2;

n – кількість пар, що зіставляються.

У таблиці 4 наведені відповідні коефіцієнти кореляції.

Дані таблиці свідчать про позитивні зв'язки рівнів сформованості пізнавального інтересу студентів і їх тривожністю. Коефіцієнт кореляції високих рівнів прояву цих рис дорівнює 0,3. Характерно те, що чим нижчий рівень тривожності студентів, тим вищий пізнавальний інтерес (0,9). Необхідно також відзначити наявність зв'язку високих рівнів позитивного інтересу і емоційності студентів (0,4).

Нами досліджувались мотиви вивчення студентами педагогіки. Ознаки прояву мотивації допомагають педагогу аналізувати причини змін у мотивації як у кращий, так і в гірший бік. Наприклад, у разі негативного ставлення до навчання такими причинами можуть бути:

а) використання "сухого", дуже складного навчального матеріалу, який не викликає інтересу або через свою непривабливість, або через не-

Таблиця 2

Рівні прояву у студентів тривожності й негативних емоцій (%)

Спеціальність	Рівні сформованості					
	Тривожність			Негативні емоції		
	Низький	Середній	Високий	Низький	Середній	Високий
Географія-біологія	33,3	46,7	20	40	46,7	13,3
Географія-історія	56,5	39,2	4,3	52,2	30,4	17,4
Географія-фізичне виховання	42,9	42,9	14,2	57,2	28,5	14,3
Біологія-психологія	66,7	30,5	2,8	52,8	41,7	5,5
Хімія-інформатика	53	23,5	23,5	47,1	35,3	17,6
Біологія-хімія	58,3	41,7	0	50	41,6	8,4
Хімія-біологія	14,3	85,7	0	57,1	42,3	0

Таблиця 3

Рівні сформованості пізнавальної активності студентів (%)

Спеціальність	Рівні пізнавальної активності		
	Низький	Середній	Високий
Географія-біологія	0	73,3	26,7
Географія-історія	0	69,6	30,4
Географія-фізичне виховання	14,3	57,1	28,6
Біологія-психологія	2,8	55,5	41,7
Хімія-інформатика	0	52,9	47,1
Біологія-хімія	0	66,7	33,3
Хімія-біологія	0	85,7	14,3

Таблиця 4

Коефіцієнти кореляції

Пізнавальний інтерес	Тривожність			Негативні емоції		
	Низький	Середній	Високий	Низький	Середній	Високий
Рівні						
Середній	-0,6	0,86	-0,46	0,1	0,5	-0,5
Високий	0,9	-0,9	0,3	-0,3	-0,4	0,4

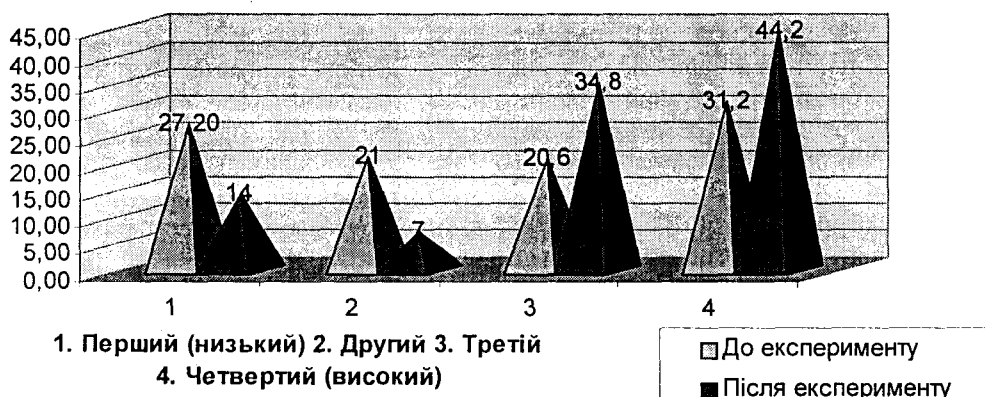

Рис. 1. Рівень сформованості мотивів вивчення студентами педагогіки з використанням ділових ігор (%)

відповідність рівня складності матеріалу рівню розвитку студентів, їх пізнавальним можливостям;

б) невідповідність форм та методів навчання рівню розвитку мотивації студентів, їх пізнавальним можливостям.

Дані рисунка 1 свідчать, що у результаті впровадження у навчальний процес ділових ігор, зокрема для вивчення курсу педагогіки, збільшилася кількість студентів із позитивною мотивацією навчання (третій та четвертий рівні). Якщо до початку експерименту ці рівні мотивації були сформовані у 51,8% студентів, то після їх участі у ділових іграх у 79,0%. Ці дані підтверджують те, що ефективність навчальної діяльності визначається не тільки зовнішніми, а й внутрішніми показниками, серед яких важливу роль відіграють почуття, що виникають під час навчання, ставлення до нього та окремих дисциплін, мотиви навчання.

Висновки.

Усе сказане відповідає принципам навчання й може свідчити на користь використання ігрових технологій, зокрема ділових ігор, у підготовці фахівців. Використання ділових ігор у процесі навчання сприяє формуванню позитивного ставлення до професії вчителя, активізації навчально-професійних інтересів, зростанню зацікавленості студентів майбутньою професійною діяльністю.

Оскільки більшість студентів вважає, що ставлення до предмета залежить від методів викладання, а ігри позитивно впливають на формування цього ставлення, то, на наш погляд, їх слід постійно застосовувати на заняттях з педагогіки.

Крім того, на нашу думку, доцільно впровадити у навчальний процес викладання спецкурсу "Ділові педагогічні ігри в курсі педагогіки."

Ми ставили перед собою завдання, підготувати студентів до майбутньої професійної діяльності засобом ділових ігор. Але ми сподіваємося, що студенти скористаються отриманим досвідом у по-

дальшій роботі і будуть використовувати ігри, засіб активізації навчально-пізнавальної діяльності учнів.

Література

1. Бобылева О.Н. Оценка психологических компонентов мастерства учителя в ходе его аттестации // Школьные технологии. - 1999. - №1-2. - С.272-276.
2. Вітвицька С.С. Практикум з педагогіки вищої школи: На посіб. за модульно-рейтинговою системою навчання студентів магістратури. - К.: Центр навчальної літератури, 2005. - 396 с.
3. Долбенко Т. Активізація пізнавальної діяльності підлітків ігрові технології // Рідна школа. - 2004. - № 10. - С. 36-37.
4. Игра в тренинге. Возможности игрового взаимодействия. Под ред. Е.А.Левановой. - СПб.: Питер, 2006. - 208 с.
5. Куліш І.М. Чи потрібно студенту гратися? Використання дидактичної гри у підготовці фахівців різних спеціальностей // Гуманітарні науки. - 2001. - № 2. - С. 112-116.
6. Підласий І.П. Практична педагогіка або три технології інтерактивного підручника для педагогів ринкової системи освіти. - К.: Видавничий Дім "Слово", 2004. - 616 с.
7. Пидкасистый П.И., Хайдаров Ж.С. Технология игры в обучении и развитии: Учеб. пособ. - М.: Российское педагогическое агентство, 1996. - 272 с.
8. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. Учеб. пособ. - М.: Народное образование, 1998. - 256 с.
9. Суходольский Г.В. Основы математической статистики для психологов. - Л.: ЛГУ, 1972. - 430 с.

Надійшла до редакції 04.08.2007

ПРОГРАМА ДИФЕРЕНЦІЙОВАНОЇ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ВОЛЕЙБОЛІСТІВ 15-17 РОКІВ З УРАХУВАННЯМ ІГРОВОГО АМПЛУА

Гамалій В.В., Синіговець І.В., Бишевець Н.Г., Сергієнко К.М.

Національний університет фізичного виховання і спорту України

Анотація. У статті представлена програма диференційованої фізичної підготовки у підготовчому періоді річного циклу для волейболістів різного ігрового амплуа. Основу експериментальної програми склали комплекси фізичних вправ для загальної і спеціальної фізичної підготовки. Головною відмінною рисою програми

Адашевский В.М., Бородавченко Д.А. Физико-математическое моделирование для определения основных биомеханических характеристик в плавании	3
Арзютов Г.М., Болотов О.О. Методи психічного самовиховання студентів спеціальності "охоронна справа" у процесі занять фізичною підготовкою	5
Афанасьев В.В. Використання занять по настільному тенісу з метою покращення стану серцево-судинної системи студентів	8
Берізка Сергій, Бич Генадій. Валеологічний підхід до пізнавальної діяльності студентів з навчальної дисципліни "Фізичне виховання"	11
Білокопитова Ж.А., Дячук А.М. Структура і зміст показників, які визначають ефективність початкової підготовки дівчаток 7-9 років, що займаються художньою гімнастикою	13
Воловик Н.І. Обґрунтування методики розвитку координаційних здібностей у дітей 4-5 років з порушенням зору	17
Воровка М.І. Використання ігрових технологій як умова професійного становлення майбутніх учителів	19
Гамалій В.В., Синіговец И.В., Бишевец Н.Г., Сергієнко К.М. Програма диференційованої фізичної підготовки волейболістів 15-17 років з урахуванням ігрового амплуа	22
Голованова Наталія, Кобюк Ігор. Використання інформаційних технологій в навчально-тренувальному процесі на прикладі спортивного танцю	26
Гончаренко М.С., Кириленко С.В., Михайличенко М.В., Новикова В.Є., Карачинська Е.Т. Виховання та гуманізація освіти як шляхи до духовного оновлення суспільства	29
Доброскок І.І. Інтеграція молоді з особливими потребами в сучасне українське суспільство як соціально-педагогічна проблема	33
Дутчак М.В. Спорт для всіх у Фінляндії, Німеччині та Франції	36
Єрмаков С.С. Інформаційна складова моніторингу наукових досліджень у фізичному вихованні і спорті	43
Кожевникова Л.К., Дзюба З.Г. Здоровий спосіб життя – невід'ємний компонент особистої фізичної культури сучасного студента	50
Козина Ж.Л. Основные принципы построения учебной дисциплины «Основы туристско-краеведческой деятельности» согласно требованиям кредитно-модульной системы	54
Козицька А.П., Пшенична Л.П. Дослідження змін функціонального стану та розумової працездатності студентів спеціальних медичних груп під час занять фізичними вправами	56
Конельська І.М. Дієва модель валеологічної компетентності сучасного вчителя	58
Коробейнік В.А. Дослідження ефективності використання тестових завдань в практиці контролю методичної підготовки студентів при проходженні розділу "біг на короткі дистанції"	61
Кравченко В.В. Методично-технологічні особливості формування компонентів культури здоров'я у учнів на основі мотивованих диференційно-інтегральних оптимумів впливу педагогічних факторів	64
Кудий Л.И., Хоменко С.Н., Калениченко А.В. Особенности дыхательного ритма в условиях дозированных нагрузок у спортсменов с различной направленностью тренировочного процесса	70
Кузьомко Л.М., Приймак С.Г., Кондратенко П.Б. Фізична підготовленість учнів загальноосвітніх шкіл	73
Курганський А.В. Психолого-педагогічні аспекти прийняття управлінських рішень в системі менеджменту професійного футбольного клубу	76
Лаврентьєва В.О. Особливості засобів і методів, які застосовуються для розвитку координації рухів у дівчаток 10-12 років, що займаються художньою гімнастикою	79
Луценко А.В. Взаимосвязь мотивов, побуждающих к занятиям оздоровительной аэробикой и требований к педагогическому мастерству тренера	83
Максименко І.Г. Міні-футбол: дослідження показників структури фізичної підготовленості 11 – 14-річних гравців	85
Мунтян В.С. Особенности соревновательной деятельности спортсменов в рукопашном бое	88
Нечипоренко Л.А. Педагогічні умови забезпечення особистісних досягнень підлітків засобами фізичної культури	93
Олейник Н.А., Зайцев В.П., Бондаренко Т.В., Крамской С.И. Место физической культуры в системе образования стран западной и восточной цивилизаций	97
Підбуцька Н.В. Формування конфліктологічної культури майбутніх інженерів-машинобудівників: результати експерименту	102
Прихода І.В. Вплив тютюнопаління на реактивність серцево-судинної системи у студентів, які займаються оздоровчим фізичним тренуванням	105
Романчук С.В. Зависимость психических состояний курсантов военно-учебного заведения от их уровня двигательной активности	108
Саєнко В.Г. Сила ударів ногами у спортсменів різної кваліфікації, які спеціалізуються з кіокушинкай карате	111
Седляр Ю.В. Методика обучения четырехударному кролю	114
Сергієнко Л.П., Лишевська В.М. Серологічні маркери розвитку здібності до витривалості людини	117
Серорез Т.Б. Ефективність корекції аеробної та анаеробної продуктивності організму чоловіків першого зрілого віку біговими тренуваннями різного спрямування	121
Сытник И. Формирование морального поведения и воспитание духовных качеств молодежи на занятиях физической культурой	125
Тимошенко О. В., Медведева І. М. Впровадження модульно-рейтингової технології оцінювання в навчальному процесі майбутніх фахівців з фізичного виховання та спорту	128
Ткачук В.Г., Янички Г.К., Битко С.Н. О проблеме питания туристов	133
Фоменко Л.А. Швидкісно-силова підготовка легкоатлетів у вищих навчальних закладах	137
Худолій О.М., Марченко С.І. Моделювання розвитку швидкісно-силових здібностей у школярів 2-4 класів засобами рухливих ігор	139
Шевчук Л.І., Чернов В.М. Ефективність виконання поворотів в брасі в залежності від особливостей перших плавальних рухів	142
Ши Дулинський. Применение восстановительных средств и методов в тренировочном процессе стрелков-пулевиков	145
Шумейко І.А. Оптимізація рухового режиму як метод фізичної реабілітації після операцій на легенях	151
Gabriela Antoszczuk, Anna Romanowska – Tolloczko. Physical Activity in the Lives of Parents of Pre-School Children	153
Anna Sztetner-Roszkowska, Leszek Roszkowski, Tomasz Niżnikowski. Dynamika rozwoju równowagi statycznej u dzieci w wieku 6-8 lat trenujących gimnastykę sportową	157
Вимоги до статей	167